

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Levekårsutvalg	34/14	20.10.14

Sign.	Eksp. til:
-------	------------

Samarbeidsavtale folkehelse

Foreliggende dokumenter:

- Samarbeidsavtale folkehelse

Sakens bakgrunn

Samarbeidsavtalen for folkehelse er fylkeskommunens forslag til ny samarbeidsavtale som skal gjelde fra 1.1.14. Administrasjonen har i møte med fylkeskommunen kommet frem til disse prioriterte punktene som er viktigst for Saltdal kommune å prioritere de neste årene fremover.

Vurdering

Rådmann, ordfører og kommunalledere har i samarbeid med folkehelsekoordinator blitt enige om å signere samarbeidsavtalen med Nordland Fylkeskommune. Samarbeidsavtalen skal legges frem for levekårsutvalget før kommunestyret behandling.

Det skal lages en enkel tiltaksplan for kommunens folkehelsearbeid med bakgrunn i samarbeidsavtalen. Tiltaksplanen tar utgangspunkt i folkehelseutfordringene. Fra tidligere år har vi skriftliggjort folkehelseutfordringene slik som Lov om Folkehelsearbeid har pålagt oss.

Økonomi:

Det er endringer i den økonomiske støtten. Saltdal kommune får som tidligere kr. 100 000,- per år i treårsperioden 2014-16. Som økonomisk støtte for kommunens arbeid med resultatområder og tilhørende resultatmål gis i tillegg kr. 175 000,- per år. Disse pengene er det enighet om å sette av på et fond til bruk i det daglige folkehelsearbeidet. Dette vil være en klar styrking av folkehelsearbeidet.

Fra tidligere år er det avsatt kr. 20 000,- per år til folkehelsearbeid, og det har medført stagnasjon i tiltak for å møte folkehelseutfordringene.

Fra dialogen med Nordland Fylkeskommune ble det bemerket at organiseringen og forankringen av folkehelsearbeidet ikke er optimal.

Det bemerkes at kommuneplanens samfunnsdel ikke er laget. Oversiktsdokumentet om folkehelseutfordringene skal brukes aktivt som kunnskapsgrunnlag i arbeidet med kommunal planstrategi og i arbeidet med planer, strategier og tiltak. Kort sagt bør det være helse i alle vedtak og tiltak vi gjør.

Rådmannens innstilling

Samarbeidsavtalen med Nordland Fylkeskommune signeres og handlingsplan lages.

SAMARBEIDSAVTALE OM FOLKEHELSEARBEID

DEL I – Generell del

1

Bakgrunn og formål

1.1. Avtaleparter

Saltdal kommune, org. nr. 972417734(heretter benevnt kommunen)

og

Nordland fylkeskommune, org.nr. 964982953 (heretter benevnt fylkeskommunen)

1.2. Definisjoner

Følgende definisjoner benyttes i lov om folkehelsearbeid (LOV 2011-06-24 nr. 29) og ligger til grunn for avtalen.

Folkehelse: befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning

Folkehelsearbeid: samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, samt arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen.

1.3. Bakgrunn for samarbeidet

Samarbeidsavtalen bygger på St.meld. nr. 47 (2008-2009) «Samhandlingsreformen» og Lov om folkehelsearbeid (LOV 2011-06-24 nr 29). Loven gir tydelige føringer på ansvar og oppgaver for kommuner, fylkeskommuner og statlige etater. Kommunene tillegges et økt ansvar for det helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeidet. Avtalen bygger i tillegg på lover og forskrifter som er relevant for folkehelsearbeid i kommunen og fylkeskommunen, eksempelvis tannhelsetjenesteloven, lovverk knyttet til

medvirkningsorganer og plan og bygningsloven. I folkehelsemeldingen (Meld. St. 34 (2012-2013) *God helse – felles ansvar*) gis nasjonale mål og en beskrivelse av nasjonale virkemidler og tiltak i folkehelsearbeidet.

Fylkestinget i Nordland har vedtatt «Handlingsplan for folkehelsearbeid 2013-2016» som gir retning og prioritering for det fylkeskommunale arbeidet de neste årene.

1.4. Formål

Formålet med avtalen er å etablere et gjensidig forpliktende samarbeid om gjennomføring og videreutvikling av planer, strategier og tiltak for folkehelsearbeidet med grunnlag i folkehelselovens § 1. Formål:

«... å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. Loven skal sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige helsemyndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte. Loven skal legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid.»

1.5 Avtalepartenes roller

Partenes roller i folkehelsearbeidet er beskrevet i lov om folkehelsearbeid (LOV 2011-06-24 nr. 29) og denne ligger til grunn for avtalen; jfr. lovens kapittel 2-4.

Kommunens ansvar er beskrevet i kapittel 2, og fylkeskommunens ansvar er beskrevet i kapittel 4.

2

Avtalens overordnede perspektiver

Avtalens innhold relateres til partenes lovpålagte ansvar og gjensidige ønskede samarbeidstiltak i henhold til egne planer og prioriteringer.

Konkretisering av kommunens utfordringer og kommunens og fylkeskommunens prioriterte samarbeidsområder beskrives i avtalens del II.

Partene skal ha særlig oppmerksomhet rettet mot følgende hovedområder i folkehelsearbeidet:

- Integrering av folkehelse og folkehelsearbeid i alt planarbeid
- Innhente nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne
- Ivaretaking av befolkningen i alle livsfaser

- Utjevning av sosiale helseforskjeller
- Medvirkning i beslutningsprosesser fra alle befolkningsgrupper
- Universell utforming
- Tilgjengelighet og inkludering

3

Organisering

3.1 Forankring

Avtalen skal forankres politisk i kommunen og fylkeskommunen. Administrativt skal avtalen følges opp av rådmann i kommunen og folkehelsesjef i fylkeskommunen.

3.2 Kontaktpersoner

Kommunen og fylkeskommunen skal utnevne hver sin kontaktperson for oppfølging av avtalen mellom partene. Disse skal også ha ansvar for å holde rådmann og folkehelsesjef oppdatert om samarbeidet (jfr. 3.1.)

Oversikt over kontaktpersoner beskrives i «Vedlegg I». Endringer meldes umiddelbart til samarbeidsparten.

3.3 Møtevirksomhet

For å ivareta intensjonene i avtalen avholdes det samarbeidsmøter mellom kommunen og fylkeskommunen etter behov, dog minst ett møte i året. Dersom begge parter er enige om det kan møter holdes i form av telefonmøte / videokonferanse.

3.4 Organisering

Folkehelsearbeidet tar utgangspunkt i de ressurser som er tilgjengelig i virksomhetene og skal organiseres og drives fram i et tverrfaglig og tverretatlig samarbeid.

Relevante aktører og organisasjoner må sikres medvirkning i arbeidet med planer, strategier og tiltak.

Partenes forpliktelser

4.1 Partenes forpliktelser

Partene skal hver for seg og i fellesskap bruke de ressurser som er nødvendig for å oppnå formål og målsetninger for samarbeidet jfr. pkt. 1. Partene plikter i sin kommunikasjon overfor omverdenen lojalt å følge opp og støtte opp om avtalen for å sikre at målsetningene blir oppnådd.

Begge parter forplikter seg til å:

- Øke forståelsen for og sikre forankring av folkehelsearbeidet i politisk og administrativ ledelse i kommunen / fylkeskommunen
- Drive frem det brede folkehelsearbeidet i et helhetlig samfunnsperspektiv mellom offentlig, frivillige og private aktører
- Ha strategier for folkehelsearbeidet med konkrete mål og tiltak, på bakgrunn av de viktigste folkehelseutfordringer
- Etablere tverretatlige samarbeidsorgan for folkehelsearbeid i kommunen og i fylkeskommunen.
- Sikre at oppfølging av prioriterte folkehelse tiltak er ivaretatt i kommunens og i fylkeskommunens budsjett
- Involvere medvirkningsorganer i alt folkehelsearbeid, og i særlig grad ha oppmerksomhet mot barn og ungdoms mulighet til deltakelse og medvirkning
- Utvikle egen organisasjon som helsefremmende arbeidsplass
- Fremme attraktive bo- og nærmiljø som bidrar til god stedsutvikling og økt fysisk og sosial aktivitet
- Inngå separate kontrakter / avtaler i konkrete samarbeidsprosjekt som ikke dekkes av denne avtale

Kommunen forplikter seg til å:

- Ha ansatt folkehelserådgiver / folkehelsekoordinator
- Sikre hensiktsmessig organisering slik at folkehelsekoordinator har tilstrekkelig mulighet og myndighet til å være pådriver i kommunens tverretatlige folkehelsearbeid
- Delta i møter og nettverkssamlinger med kommuner og fylkeskommune knyttet til folkehelsearbeidet
- Bidra aktivt til etablering av spesifikke samarbeidsavtaler med fylkeskommunen, eksempelvis innen områdene tannhelse, kultur og ungdomssatsning
- Utvikle helsefremmende barnehager, skoler, eldreinstitusjoner og evt. andre virksomheter
- Gjøre oversikten over helsetilstand og påvirkningsfaktorer tilgjengelig for fylkeskommunen
- Rapportere om kommunens folkehelsearbeid i henhold til avtalte tidsfrister:
  - Innsending av tiltaksplan for inneværende år: 30/1 inneværende år
  - Rapportering på oppfølging av tiltaksplan: 30/1 påfølgende år
  - Regnskap knyttet til denne avtalen: 31/3 påfølgende år

Nordland fylkeskommune forplikter seg til å:

- Gi veiledning og rådgivning i folkehelsearbeidet
- Fylkeskommunens oversikt over helsetilstanden i fylket skal gjøres relevant for kommunenes folkehelsearbeid
- Arrangere og delta i møter og nettverkssamlinger i fylket med kommuner knyttet til folkehelsearbeidet
- Ta initiativ til etablering av spesifikke samarbeidsavtaler med kommunen, eksempelvis innen områdene tannhelse, kultur og ungdomssatsning
- Utvikle helsefremmende videregående skoler basert på anbefalt kriteriesett
- Rapportere om fylkeskommunens folkehelsearbeid
- Bidra med årlig rammetilskudd
- Ha vedtatt fylkeskommunal handlingsplan for folkehelsearbeid

4.2 Konsekvenser ved manglende oppfyllelse

Partene skal informere hverandre snarest mulig hvis forpliktelsene i avtalen ikke kan innfris.

Det vil stilles krav fra fylkeskommunen i forhold til økonomiske tilskudd som gis. Hvis kommunen ikke innfrir kravene som er satt, kan det bli aktuelt å kreve tilbakebetalt hele eller deler av utbetalt tilskudd.

5 Finansiering

Hver av partene skal dekke sine egne kostnader ved gjennomføringen av avtalen - herunder reisekostnader, diett, personellressurser m.m.

6 Varighet, opphør

Avtalen trer i kraft fra 1. januar 2014. Avtalen gjelder løpende, men kan sies opp skriftlig med 6 måneders varsel.

Dersom partene er enige, kan avtalen endres i avtaleperioden. Behov for endringer skal drøftes dersom en av avtalepartnerne ber om det.

Skal avtalen eller deler av avtalen revideres skal dette forankres på politisk nivå.

Alminnelige misligholdsbeføyelser kan gjøres gjeldende.

7 Prosessuelt

Tvister skal forsøkes løst i minnelighet.

Eventuell uenighet om forståelsen av denne avtalen skal behandles og avklares av administrativ ledelse i fylkeskommunen og kommunen.

Eventuelle rettslige tvister med utspring i denne avtale, skal løses ved de alminnelige domstoler med Salten tingrett som verneting.

8 Andre bestemmelser

Avtalen og tiltak som gjennomføres i regi av avtalen, skal profileres som et konkret samarbeid mellom avtalepartene.

Avtalen utstedes i to eksemplarer, ett til hver av partene.

DEL II – Spesifikk avtaledel for Saltdal kommune

Utfordringer i Saltdal kommune

Saltdal kommune oppgir følgende utfordringer i folkehelsearbeidet:

- Familier, barn og unge som trenger oppfølging, veiledning og støtte
- Forankring av folkehelsearbeidet innenfor kommunens organisasjonsutviklingsplaner - forankring av folkehelsearbeidet, slik at det blir implementert i alle etater i hele kommunens arbeid, tverretattlig og tverrfaglig samarbeid
- Rus og psykiatritjenesten har utfordringer innenfor unge voksne

Kommunen har en del flyktninger, og det kan være behov for integreringstiltak. Det er mye samarbeid med frivillige organisasjoner. Saltdal kommune har opprettet frisklivssentral i 2013.

Saltdal kommune ønsker å prioritere følgende samarbeidsområder i folkehelsearbeidet

- Helsefremmende skoler og barnehager
- Utvikle attraktive bo, barnehage, skole og nærmiljø som bidrar til god stedsutvikling og økt fysisk og sosial aktivitet
- Foreldrestøtte og støtte til unge voksne

Prioriterte resultatområder og resultatmål for Saltdal kommune

- **Helsefremmende barnehager og helsefremmende skoler**

Saltdal kommune skal innen 2016 ha utviklet helsefremmende barnehager og helsefremmende skoler gjennom implementering av anbefalte kriterier for disse helsefremmende institusjoner.

- **Kunnskapsgrunnlaget**

Saltdal kommune skal innen utgangen av 2014 ha avklart organisering av oversiktsarbeidet i kommunen og innen utgangen av 2015 ha utarbeidet skriftlig oversikt over helsetilstand og positive og negative påvirkningsfaktorer for helse. Oversiktsdokumentet skal brukes aktivt som kunnskapsgrunnlag i arbeidet med kommunal planstrategi og i arbeidet med andre planer, strategier og tiltak.

Nordland fylkeskommune gjør tilsvarende fylkeskommunal avklaring og utarbeider tilsvarende fylkesoversikt basert på samme tidsfrister.

- **Lavterskel aktivitetstilbud i bo- og nærmiljø**

Saltdal kommune skal innen 2015 ha utarbeidet en plan for bonære turstier, turveger / sykkelveger, turløyper og andre nærmiljøanlegg som integrert del av den kommunale anleggsplan / kommunale plan for fysisk aktivitet og naturopplevelser. Innen 2016 skal kommunen ha realisert 2 av de planlagte tiltak / prosjekt.

- **Foreldrekompetanse**

Foreldres kompetanse om helsefremmende livsstil økes gjennom målrettet arbeid fra helsesøstertjenesten og økt samarbeid mellom skole og hjem og barnehage og hjem.

- **Inkludering av innvandrere**

Alle grupper av innvandrere skal gis et tilpasset tilbud om sosial deltakelse og medvirkning og et tilpasset tilbud om gruppebasert fysisk aktivitet.

Fylkeskommunal oppfølging og støtte

Fylkeskommunens generelle forpliktelser ovenfor kommunen er nedfelt i avtalens pkt. 4.1

Som økonomisk støtte for kommunens arbeid i henhold til krav og forpliktelser nedfelt i avtalens generelle del (del I) gis kr. 100.000,- pr. år for treårsperioden 2014-2016. Som økonomisk støtte for kommunens arbeid med resultatområder og tilhørende resultatmål (del II) for samme treårsperiode gis i tillegg kr. 175.000,- pr. år. Det tas forbehold om mulige endringer / justeringer av tilskuddene for 2015-2016 som resultat av de politiske budsjettvedtak.

Vilkårene for videreført samarbeid etter 2016 tas opp til drøfting med kommunen i løpet av 2016.

Sted / dato
Nordland fylkeskommune

Sted / dato
Saltdal kommune

_____
fylkesråd kultur, miljø og folkehelse

_____
ordfører

VEDLEGG I – KONTAKTPERSONER

Fra kommunen

Navn	Solveig Annie Strøm
Stilling	Folkehelsekoordinator
Adresse	Rådhuset
Mailadresse	Solveig.stroem@saltdal.kommune.no
Telefon	75682038/ 90207340

Fra fylkeskommunen

Navn	Kjell Hjelle
Stilling	Folkehelserådgiver
Adresse	Nordland fylkeskommune, Fylkeshuset, 8048 Bodø
Mailadresse	kjell.hjelle@nfk.no
Telefon	75650458/41682377

Satldal kommune

Fylkeskommunens utkast til revidert samarbeidsavtale om folkehelsearbeid

(Vi ber om at denne oversendelsen til kommunen videreformidles til **rådmannen** med kopi til **folkehelsekoordinator**).

Her kommer fylkeskommunens forslag til samarbeidsavtale om folkehelsearbeid med Satldal kommune. Forslaget inneholder både generell avtaledel og forslag til innhold i spesifikk avtaledel basert på de innspill kommunen tidligere har gitt. Som del av avtaleutkastet inngår også den økonomiske støtten fylkeskommunen tilbyr kommunen for hvert av årene 2014 - 2016. Kommunen gis dermed mulighet til å vurdere avtalen som helhet.

Vi beklager at det har tatt så lang tid å få på plass de nødvendige avklaringer fra vår side hva angår prioriterte resultatområder med tilhørende resultatmål samt hvilket økonomisk grunnlag vi kan samarbeide ut fra.

Fylkesrådet sluttbehandlet 4.4.2014 sak 58/14 « Revisjon av fylkeskommunens samarbeidsavtaler med kommunene om folkehelsearbeid». Vi fikk dermed de nødvendige politiske avklaringer av prinsipper for avtaleutforming og hvilke økonomisk ramme arbeidet kunne bygge på for perioden 2014 -2016. Saken med vedtak er lagt ut på fylkeskommunens heimeside (nfk.no) under *fylkesrådet* og videre under *møteplan*.

Foruten kommunenes egne innspill til resultatområder i den spesifikke avtaledelen, utfordrer fylkeskommunen alle kommuner på arbeidsområdene *helsefremmende barnehager og - skoler og kunnskapsgrunnlaget*. Det presiseres at satsingsområder og tilhørende resultatmål i den spesifikke avtaledel ikke er begrensende. Det gjøres mye godt folkehelsearbeid i kommunene ut over det som resultatmålene omtaler.

Vi ber kommunen vurdere avtalens innhold og de forpliktelser som ligger i avtalen for begge parter. Er det ønske om å endre noe av innholdet i den spesifikke avtaledel, ber vi om at dette tas opp med fylkeskommunen før sluttbehandling. Vi ber om at også kommunen legger inn kontaktopplysninger i avtalen. Videre ber vi om at avtalen underlegges politisk behandling. Etter at avtalen er klarert politisk, vil avtalen kunne signeres politisk. Signer da to eksemplarer og returner disse til fylkeskommunen. Vi returnerer det ene eksemplaret signert også av fylkeskommunens politiske ledelse.

Når avtalen er signert, ber vi om at fylkeskommunen får tilsendt en enkel tiltaksplan for kommunens folkehelsearbeid i 2014.

Kommunen bes videre om å påføre kommunens logo i farger øverst til høyre på avtalens første side (i topp tekst).

Vi takker for samarbeidet i utarbeidingen av avtalen og ser fram til et godt og spennende videreført arbeid.

Med vennlig hilsen

Kjell Hjelle

